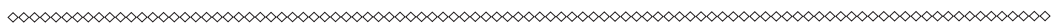

I. КРЕАТИВНІСТЬ І СТАНДАРТИЗАЦІЯ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА СВІТОВИЙ ВИМІР ХХІ СТОЛІТТЯ

Леся Петренко

ПРОБЛЕМА ВИХОВАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА

На сучасному етапі становлення української державності, інтеграції України у світове та європейське співтовариство важливого значення набуває проблема вирішення завдань реформування системи національної освіти, яка пов'язана з відродженням основних завдань національного виховання. З огляду на необхідність розв'язання вказаних завдань актуальними, на нашу думку, є ідеї видатного науковця Г. Ващенко щодо виховання української молоді.

Метою статті є висвітлення основних завдань національного виховання молодого покоління у творчій спадщині Г. Ващенко.

Аналіз історико-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що український педагог Г. Ващенко вболівав за справу виховання української молоді. А. Погрібний зазначав, що «головна заслуга цього педагога полягає в обґрунтуванні ним педагогічно-виховної концепції, яка відповідає ментальності, історичній місії, потребам державного будівництва українського народу» [5, с. 18]. Зокрема, у праці «Виховний ідеал» він розробив систему виховання молоді, яка мала давні українські корені, спиралась на звичаї, традиції українського народу. Г. Ващенко справедливо відводив педагогам провідну роль у вихованні молоді, оскільки цим самим педагог «бере найактивнішу участь у творенні майбутнього свого народу... Педагогічну діяльність, або виховання молоді, можна визначити, як формування людської особистості. Вихідною точкою й кінцевою метою його є певний виховний ідеал» [2, с. 88]. У ході наукового пошуку встановлено, що за першооснову виховання молоді педагог взяв християнський виховний ідеал. Він вважав, що на основі нього та на основі греко-римських досягнень культури сформувався загальноєвропейський виховний ідеал, який використовували педагогічні системи різних європейських країн. Проте, зазначає педагог, кожна з цих систем має свої національні риси.

Необхідно зважати на те, що кожна нація живе самостійним державним і культурним життям, здатна розвивати властиві їй здібності, таланти. Відтак має свої національні фізичні й психічні особливості, своє призначення і виховна система українського народу, тому він повинен виокремити свій національний український виховний ідеал.

Важливо наголосити, що найвиразніша формула цього ідеалу закладена в словах «Служіння Богові й Україні». Г. Ващенко зазначає, що служба Богові й Батьківщині вимагає від особистості високих інтелектуальних властивостей, мати відповідний світогляд, добру фахову підготовку і розвинені формальні здібності інтелекту. Особливу увагу звертав педагог на розвиток у дітей творчої уяви та логічного мислення, спостережливості, пам'яті.

Другим завданням виховання молоді він вважав виховання морально-релігійне. Педагог зазначав, що «школа має виховати у молоді гуманність, чуле відношення до людини не лише на словах, а й на ділі» [1, с. 185]. Мораль Г. Ващенко тісно пов'язував з релігією: «Без віри в Бога, як Абсолютну Правду і Добро, мораль губить ґрунт, тоді закони її втрачають абсолютний, категоричний характер, а основним правилом поведінки стає особистий інтерес людини» [4, с. 39]. Варто наголосити на тому, що у своїх працях педагог зазначав: «виховання у нашої молоді любові до України є одно з найважливіших завдань нашої школи і нашого суспільства» [3, с. 131].

У ході дослідження встановлено, що однією із форм любові до Батьківщини є патріотизм, який має різні форми: стихійну, несвідому і свідому. Педагог зазначає, що справжній патріот активно працює для свого народу, прагнучи піднести його культуру й добробут, переборювати його негативні риси й вдосконалювати риси позитивні... Найвищою формою патріотизму є жертвенна любов до Батьківщини [2, с. 135].

Потрібно зауважити, що разом з тим Г. Ващенко вчить поважати права і гідність інших людей, мирно співіснувати з іншими народами. Проте, якщо якийсь народ намагається насильно підкорити собі інший народ, експлуатує його, знущається з нього, справжній патріот боротиметься з поневолювачами. Наслідуючи українські традиції в галузі моралі, педагог закликає виховувати в молоді моральну чистоту, пошану до батьків і взагалі до старших, свідомість власної людської гідності. З моральним вихованням тісно пов'язане виховання волі і характеру: принциповість, наполегливість, стриманість, уміння володіти собою, працездатність, свідомі дисципліна, життєрадісність.

Третім завданням школи у вихованні – дати нашій молоді естетичне виховання. Естетичне виховання має як педагогічний так і психологічний аспект, тому його можна розглядати як з погляду естетичного або мистецького сприймання, так і з погляду естетичної творчості. За змістом естетичне виховання розподіляється на естетику побуту, сприймання творів мистецтва й художню творчість в різних галузях. Педагог наполягає на вихованні у дітей здорового смаку щодо творів мистецтва. Для цього потрібні знання з історії письменства, малярства, скульптури, музики, архітектури. Школа повинна розвивати творчі, мистецькі здібності дітей [1, с. 187]. Останнє завдання нашої школи – це фізичне виховання молоді, яка повинна вирости здоровою, міцною, спритною. Фізичне виховання педагог розглядає у тісному зв'язку з вихованням інтелектуальним і моральним.

Проведене дослідження дало можливість зробити висновок про те, що єдність усіх напрямів виховного процесу допоможе формуванню морально, ідейно й фізично здорового молодого покоління. Від активізації суспільної свідомості педагогічної громадськості залежить утвердження ідей Г. Ващенка в життя. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів обраної проблеми й потребує подальшого вивчення та аналізу творчої спадщини Г. Ващенка.

Список використаної літератури

1. Ващенко Г. Виховний ідеал : підруч. для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава : Полтав. вісн., 1994. – 190 с. – (Твори ; т. 1)
2. Ващенко Г. Виховання волі і характеру. – Ч.1. Психологія волі і характеру / Г. Ващенко. – Лондон : Вид-во Спілки Української Молоді, 1952. – 256 с.
3. Ващенко Г. Виховання волі і характеру. – Ч.2. / Г. Ващенко. – Боффало-Мюнхен : Видавництво Спілки української молоді, 1957. – 270 с.
4. Ващенко Г. Проект системи освіти в самостійній Україні / Г. Ващенко. – Мюнхен : Накладом Центрального комітету СУМ, 1957. – 48 с.
5. Погрібний А. Видатний національний педагог Григорій Ващенко : [збірник матеріалів до 125-річчя від дня народження] / авт. упоряд. А. Погрібний. – К. : Всеукр. Пед. Товариство ім. Г. Ващенка, 2003. – 64 с.

Наталія Верещага

ЄДНІСТЬ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА САМОВИХОВАННЯ ПРИ РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Наша праця – формування людини, і це покладає на нас особливу відповідальність, яку ні з чим не зіставити

В.О. Сухомлинський

У сучасному напрямку розвитку української держави є орієнтація на демократизацію і вступ до Європейського союзу, тому освіта повинна відповідати цій перспективі і, також орієнтуючись на європейські демократичні стандарти, поступово реформуватися в цьому напрямі. Це дає змогу розгляд освіти, як провідника ідей нового тисячоліття, що сприяє вихованню у студентів почуття причетності до спільних цінностей і соціально-культурного партнерства; свободу отримання освіти будь-якого рівня та інше, що є невід'ємним атрибутом громадянського демократичного суспільства. Використання нового освітнього базису, який повинен носити узагальнений, стандартизований характер при одночасному збереженні історико-культурних традицій і базуватися на досягненнях в області інформаційних технологій [2].

Яким буде в майбутньому сьогоднішнє наше молоде покоління – це залежить від політичної та економічної стабільності нашого суспільства. Це також залежить від нас, викладачів. Ми повинні формувати, розвивати наукове мислення та пізнавальну діяльність студентів, набуття компетентності, ерудиції, формування творчості, культури особистості, визначати підготовку фахівця в галузі машинобудування.

Велике значення має поєднання навчання, виховання та самовиховання при роботі зі студентами. Проте його завдання не лише особистісно, а й суспільно зумовлене — підготовка підростаючого покоління до активної участі в житті суспільства. Призначення викладача — бути ланкою у передаванні суспільного досвіду, сприяти соціальному прогресові. Під час навчання викладач передає пізнавальний досвід, допомагає освоїти теоретичні відомості, які виявляються в легкому і правильному відтворенні